

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. Utrum attributa virtualiter intrinsecè inter se distinguantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

gativa, ut esse incorporeum, immutabilem, incomprehensibilem, ineffabilem, & sic de alijs. Rursus alia dicuntur respectiva, quæ exercentur per respectum ad creaturas; Ut Omnipotentia, Providentia, Justitia, Misericordia: alia absoluta, quæ non imbibunt eum respectum, ut esse simplicem, unum, Perfectum; Demum alia dicuntur pertinere ad operationem, ut Omnipotentia, Voluntas, Misericordia; alia ad entitatem, ut simplicitas, Perfectio, Bonitas. Unumquodque autem ex illis esse perfectionem simpliciter simplicem constat à n. 28. & 76. Quærimus modò, quamnam inter se, & cum relationibus distinctionem præferant.

SECTIO I.

Utrum Attributa virtualiter intrinsecè inter se distinguantur.

124. Supp. 1. Inter essentiam divinam, & relationes dari id, quod communiter venit apud Theologos nomine distinctionis virtualis intrinsecæ, quam alij formalem ex natura rei, ut plerique Scristæ: alij Rationis ratiocinatæ, seu rationis cum fundamento in re, ut plerique Thomistæ: alij realem secundum quid, seu realem diminutam: alij eminentialem, alij virtuales intrinsecam appellat. Cæterum quamvis quoad vocem inter Authores istos dissentio sit, quoad rem autem significatam per vocem omnes Catholici in Mysterio Trinitatis conveniunt. Ratio est, quia distinctio, seu res per eas voces significata nihil aliud indicat, nisi quod essentia, sive natura divina, ita realiter identificatur cum quacumque relatione, ut realiter absolute possit aliquid prædicari de natura, seu essentia divina, quod realiter absolute prædicari nequit de relatione, quæ Prædicationes vocari solent prædicata aliàs contradictoria.

125. Modò sic. Apud omnes Catholicos certum est realiter absolute prædicari aliquid de natura, quod realiter absolute non prædicatur de relatione: Sic hæc propositio realiter absolute est vera: Natura identificatur cum Paternitate, Filiatione, & Spiratione passiva: hæc autem est falsa: Paternitas identificatur cum Filiatione, aut cum Spiratione passiva. Sic etiam ista est vera: Filiatio identificata cum natura producitur: & hæc est falsa: Natura identificata cum Filiatione producitur: hæc est vera: Natura in tribus Personis est una indivisibilis: & hæc est falsa: Personalitas in tribus Personis est una indivisibilis: Hoc autem intelligimus nomine distinctionis virtualis intrinsecæ, sive quocumque alio nomine apellatur. Et hoc venit apud Theologos pro capacitate ad admitenda prædicata aliàs intrinsecè contradictoria inter perfectiones realiter identificatas; ergo &c.

126. Supp. 2. Hujusmodi Prædicationes non esse contradictorias. Ratio est quia prædicationes contradictoriæ non possunt esse simul veræ;

sed si una illarum sit vera, altera debet esse falsa: Illæ autem prædicationes sunt simul veræ, ut constat ex fide, & dicemus in Tract. de Trin. verificantur enim ob infinitam Dei Perfectionem exuperantem captum nostrum & limitationem nostri intellectus ex n. 3. nec verificari possunt nisi in illo infinito pelago Perfectionis; ideoque dicuntur propositiones aliàs contradictoriæ; ea autem prædicata, de quibus verificantur, sunt, & dicuntur realiter eadem virtualiter autem intrinsecè distincta. Quærimus modò, An hujusmodi prædicatorum aliàs contradictorium verificatio reperiri possit inter divina Attributa: nimirum inter intellectum, & voluntatem, omnipotentiam, & immanentiam, & sic de alijs. Punctum enim istud est tanti momenti; ut merito D. Thomas 1. dist. 2. q. 1. art. 3. in corp. dixerit: *ex hoc pendet totus intellectus eorum, quæ in primo libro dicuntur.*

127. Ratio pronunciari Angelici Præceptoris satis clara est; quia si unusquisque vellet pro libito suo inter quæcumque prædicata divina intrinsecam distinctionem virtuales admittere, ad quæcumque absurda exinde deducta responderet utrumque ibi conciliari ratione talis distinctionis, quæ est capacitas ad verificandas simul inter perfectiones realiter identificatas propositiones aliàs contradictorias; ex quo facile aperiretur via ad ingentes errores. Quapropter ne errores ita appareant, & ne frena plus iusto laxentur, atinet ad Theologos quærere, ubi, & quando ea distinctio possit admitti, rationesque adducere, quibus impugnetur, qui contraria sentiat, ne sibi liberum sit, ubicumque voluerit, distinctionem illam admittere: Debemus enim rationes deducere ex eo principio apud omnes Catholicos certo, nimirum omnia prædicata necessaria absoluta esse realiter identificata, ut exigit summa Dei simplicitas, & diximus à n. 3. Etenim, ut docent Theologi cum Anselmo, in divinis omnia sunt communia, ubi non inest oppositio relativa. Exinde

128. Supp. 3. Repugnare inter Attributa divina distinctionem virtuales intrinsecam, si ad istam requiratur distinctio realis in Tertio. Ratio est, quia, ut detur distinctio realis in 3. requiritur quod dentur duo extrema realiter absolute inter se distincta, & identificata realiter absolute cum uno tertio: ad eum modum, quo Paternitas, & Filiatio realiter absolute inter se distinguuntur, & realiter absolute identificantur cum uno tertio. nimirum cum eadem indivisibili natura divina. Qua de causa natura divina identificata realiter cum Paternitate, identificatur etiam cum Filiatione realiter absolute distincta à Paternitate, in quo stat distinctio realis in tertio naturæ à Paternitate: Cum autem non possint dari duo attributa divina, sive duo prædicata necessaria absoluta realiter inter se distincta, exinde repugnat distinctio realis in tertio inter Attributa divina; adeoque & distinctio

distinctio virtualis intrinseca, si hæc nihil aliud sit, quam distinctio realis in tertio. Id autem, quo unum prædicatum est aliud, dicitur Identitas, & id, quo non est aliud, dicitur distinctio: Unde Identitas definitur solet: mutua affirmabilitas vera prædicatorum in recto. Distinctio verò mutua negabilitas vera prædicatorum in recto.

129. Pro decisione igitur hujus & aliarum quamplurimum difficultatum, quæ in Tractatu de Deo, & per totam ferè Theologiam, & Philosophiâ circumferuntur: quærimus, an possit dari distinctio virtualis intrinseca, quæ non sit realis in tertio. Celeberrima est in scholis hæc nostra ætate ista controversia, & quidem utrinque difficillima. Nullus ferè ex antiquis hæc Queros eam in propriis terminis agitavit. Ex Recentioribus autem plures utramque sententiam tum affirmantem, tum negantem probabilem judicant, at indecisam relinquunt: quia, ut ipsi fatentur, in quam partem inclinent, nesciunt. Inter eos verò, qui rem decidunt, duplex est sententia. Prima affirmat posse dari distinctionem virtuales intrinsecam, quæ non sit realis in tertio; ita plures Recentiores cum Herrera Tract. de Trinitate. Secunda negat: ita Antonius Perez, Esparza, Ribadineira & Queros, qui rem latissime illustravit *disp. 15. de essentia, & Attributis* per 23. integras sectiones. & *disp. 33. de Trinitate* per 16. Sectiones. Tum etiam & plures alij Recentiores cum ipsis.

130. Affero cum secunda sententia. Impossibilis est distinctio virtualis intrinseca, quæ non arguat distinctionem realem in tertio. Probat. 1. Quando duo extrema virtualiter intrinsecè distinguuntur, habent capacitatem ad verificanda prædicata intrinseca aliâ contradictoria: ergo intrinsecè convenit aliquid uni extremo, quod intrinsecè non convenit alteri: In hoc enim stat verificatio intrinseca prædicatorum aliâ contradictoriorum: sed ex hoc inferitur distinctio realis in tertio. Ergo impossibilis est distinctio virtualis intrinseca, quæ non arguat distinctionem realem in tertio. Minor subsumpta, in qua stare potest difficultas, probatur: ex eo, quod conveniat aliquid intrinsecè uni extremo, quod intrinsecè non convenit alteri, identificato cum illo, illud aliquid affirmatur intrinsecè de uno, & negatur intrinsecè de altero: atqui affirmari intrinsecè de uno, & negari intrinsecè de altero, est identificari realiter cum uno, & non identificari realiter cum altero, in quo stat distinctio realis in tertio. Ergo &c.

131. Confirmatur exemplis hæc ratio: ex eo quod Paternitas, & natura distinguantur virtualiter intrinsecè ratione Filiationis, Filiatio affirmatur intrinsecè de natura, & negatur intrinsecè de Paternitate: sed ex eo quod Filiatio affirmatur intrinsecè de natura, & negatur intrinsecè de Paternitate, Filiatio identificatur cum natura, & non identificatur cum Paternitate, in

quo stat distinctio realis in tertio: natura enim licet immediate identificetur cum Paternitate, distinguitur tamen à Paternitate mediata sive in tertio; nempe in Filiatione, cum qua identificatur natura, & non Paternitas: ergo idem evenit in qualibet distinctione virtuali intrinseca. Probat. conseq. In qualibet distinctione virtuali intrinseca dantur duo extrema realiter identificata, & aliquid affirmatur realiter de uno, quod affirmari nequit realiter de altero, adeoque identificatur cum uno, & distinguitur realiter ab altero juxta naturam prædicationis, ut clarius constabit, n. 156. sed hæc est distinctio realis in tertio. Ergo &c.

Resp. 1. Ex Herrera, distinctionem virtuales intrinsecam quæ talem non arguere distinctionem realem in tertio. Ratio est, inquit, quia dantur distinctiones virtuales intrinsecæ, in quibus id, quod affirmatur de uno extremo, & negatur de altero, non negatur realiter, sed virtualiter; adeoque tunc illa negatio non arguit distinctionem realem, sed virtuales. Contra 1. Quando extrema realiter identificantur, licet sint virtualiter distincta, negari nequit unum extremum de altero: ea propter ante operationem intellectûs, quia Paternitas, & natura, identificantur realiter, verè dicimus Paternitas est natura; & falsò dicimus Paternitas non est natura: Ergo id, quod verè affirmatur de natura, & affirmari nequit de Paternitate, magis distinguitur à Paternitate, quam distinguatur Paternitas à natura.

Modò sic. Paternitas distinguitur virtualiter intrinsecè à natura; ergo id, quod affirmatur realiter de natura, & negatur realiter de Paternitate, ratione hujus præcisæ negationis distinguatur magis à Paternitate, quam distinguatur Paternitas à natura: atqui Paternitas distinguitur virtualiter intrinsecè à natura; ergo illud aliud distinguitur plusquam virtualiter intrinsecè à Paternitate: atqui distingui plusquam virtualiter intrinsecè à Paternitate est distingui realiter absolute; nulla enim datur distinctio major distinctione virtuali intrinseca, nisi realis absoluta; Ergo &c.

Contra secundò. Si illud, quod affirmatur verè de natura, & negatur de Paternitate, negaretur solum virtualiter, adeoque & solum virtualiter intrinsecè distingueretur à Paternitate, quævis distinctio intrinseca virtualis argueret processum in infinitum virtualium distinctionum, ac proinde ludibrio exponeret prædicata, in quibus fundaretur; cum nunquam assignari possent realia, sed solum virtualia: sed hoc dici non potest; ergo &c. Probat. sequela: Si illud tertium prædicatum, quod negatur de Paternitate, solum distingueretur virtualiter intrinsecè à Paternitate, conveniret aliquid illi tertio, quod non conveniret Paternitati; hoc enim requiritur ad distinctionem virtuales intrinsecam inter illud tertium, & Paternitatem.

Modò sic: Id, quod conveniret illi tertio, & non conveniret Paternitati, vel negaretur de

Paternitate solum virtualiter, vel negaretur realiter: Si primum; procedit argumentum per processum in infinitum: Si secundum, ergo realiter conveniret illi tertio, quod realiter non conveniret Paternitati: sed hoc est identificari realiter cum illo tertio, & distingui realiter à Paternitate, in quo stat distinctio realis in tertio. Ergo quævis distinctio virtualis intrinseca argueret processum in infinitum distinctionum, si revera non argueret distinctionem realem in tertio.

136. Contra tertio, omnis distinctio virtualis intrinseca est æquivalentia ad res realiter distinctas in ordine ad verificanda prædicata aliàs contradictoria: atqui in rebus realiter distinctis quod affirmatur realiter absolute de una, negatur realiter absolute de altera: ergo in rebus virtualiter intrinsecè distinctis, quod realiter absolute affirmatur de una, realiter absolute negatur de altera; aliter non esset æquivalentia ad res realiter distinctas in ordine ad verificanda prædicata aliàs contradictoria.

137. Modò sic: Quod realiter absolute affirmatur de uno, & realiter absolute negatur de altero, realiter absolute identificatur cum uno, & distinguitur ab altero, in quo stat distinctio realis in tertio; etenim quævis res identificatur realiter absolute cum eo, quod realiter absolute est talis res, & distinguitur ab eo, quod realiter absolute non est talis res: Perinde quidem se habet Paternitatem non esse realiter absolute Filiationem, ac distingui realiter à Filiatione; sive naturam esse realiter absolute Filiationem, ac identificari realiter cum Filiatione; ergo &c.

138. Contra quartò, & demus adversarijs intelligentiam, & volitionem divinam distingui virtualiter intrinsecè; quia admittunt has propositiones aliàs contradictorias: Intellectio est principium quo verbi, volitio non est principium quo verbi. Modò sic: vel principium quo verè negatur realiter de volitione, vel non: Si primum; ergo volitio distinguitur realiter à principio quo identificato cum intellectu, adeoque intellectio, volitio, & principium quo ita se habebunt, ut intellectio identificetur realiter cum principio quo, & cum volitione: Principium autem quo, & volitio realiter inter se distinguantur, in quo stat distinctio realis in tertio. Si secundum; ergo quidquid convenit realiter intellectio, convenit quoque realiter volitioni: adeoque intellectio, & volitio nequeunt distingui virtualiter intrinsecè ratione principij quo, contra id, quod ipsi adversarij supponunt.

139. Contra quintò, & explicatur ulterius vis argumenti. In hypothesei confecta ab adversarijs hæc est vera Propositio: Volitio est intellectio: & hæc est falsa: volitio est principium quo verbi: ergo principium quo magis distinguitur à volitione; quam volitio ab intellectu: cum intellectio affirmetur de volitione, de qua non affirmatur principium quo: atqui intellectio ex

R. P. Gormaz Theolog. Tom. 1.

adversarijs distinguitur virtualiter intrinsecè à volitione; ergo principium quo distinguitur à volitione plusquam virtualiter intrinsecè: sed hoc est distingui realiter absolute ex n. 132. ergo &c.

140. Respondebis secundo; Dari duplex genus Prædicationum: nam aliæ sunt, in quibus prædicatum abstractè dicitur de subjecto; & aliæ, in quibus solum concretè dicitur. In Prædicatione autem abstracti de subjecto, si verè negatur prædicatum de subjecto ex conditione verbi est, negatur identitas realis inter utrumque. In prædicatione verò concretè non negatur identitas realis, sed solum prædicatum concretè acceptum: Ut autem concretè accipiatur, ultra realem identitatem prædicati cum subjecto debet dari id, quod requiritur ad denominationem prædicati in concreto: Cum verò inter prædicata divina quandoque ad denominationem requiratur, ultra identitatem realem, etiam identitas virtualis, deficiente identitate virtuali, deficit denominatio: adeoque ut verè negetur denominatio; sive prædicatum concretè sumptum; satis est quod inter prædicatum, & subjectum deficiat identitas virtualis: exinde negatio illa non arguit distinctionem ullam realem inter prædicatum, & subjectum: sed solum virtuale. Quapropter hæc est vera prædicatione in abstracto: natura est productio, est Filiatio, quæ est producta. Voluntas est intellectio. Fac concretum: natura est producta: voluntas est intelligens, falsò dicitis, & verè negas. Quid autem negas? Identitatem realem neutiquam; quia sic falsò negas. Unde solum negatur identitas virtualis propter rationem assignatam; adeoque ex distinctione virtuali nequaquam arguitur realis in tertio. Hæc est tota solutio, in qua invenire non potui, nisi sub involucro vocum petitionem principij. Quapropter

141. Contra primò. Quando prædicatum distinctum virtualiter à subjecto negari nequit simpliciter de subjecto, si sumatur in abstracto, & negatur verè, si sumatur in concreto, subjectum illud non est capax, & expeditum ad denominationem per illam formam in concreto; licet sit capax, & expeditum ad denominationem in abstracto: sed nequit subjectum ita esse incapax ad denominationem in concreto; & capax ad denominationem in abstracto, quin ad eam denominationem significetur aliquid identificatum realiter cum uno extremo, & distinctum realiter ab altero, in quo stat distinctio realis in tertio; ergo &c. Probat, min. quod solum distinguitur virtualiter à subjecto, non reddit subjectum incapax, ne denominetur simpliciter absolute: Sic natura, & Paternitas, quia solum distinguuntur virtualiter, admittunt has denominationes verissimas: natura est Paternitas, Paternitas est natura. Tum etià istæ propositiones: Pater est spiratio activa, Pater est spirator, Filius est spiratio activa, Filius est spirator, tã in abstracto, quam in concreto verissimæ sunt; quia licet prædicatum

D

tam

tam in concreto, quàm in abstracto non habeat identitatem virtuaalem cum subjecto, artamen nihil determinare significat, quod non habeat identitatem realem; ergo &c.

142. Contra secundò. Negare in concreto identitatem virtuaalem, formalissimè est concedere virtuaalem distinctionem: atqui distinctio virtualis dari non potest, quin inter duo prædicata realiter identificata conveniat realiter uni, quod realiter non convenit alteri, ut constat à n. 132. Contra tertio. Expendendo ipsa exempla adversariorum: Ideo natura non est capax hujus denominationis in concreto, *Natura est producta*, neque Filiatio est capax hujus denominationis in concreto, *Filiatio non est producta*; quia in divinis, quod producit, distinguitur à producente, & quod non producit, identificatur cum illo: Cum autem natura non distinguatur à producente, nequit denominari producta: & cum Filiatio non identificetur cum producente, nequit denominari non producta: sed eo ipso prædicatum capax simpliciter absolute unius denominationis, & incapax alterius, arguit prædicatum reale identificatum cum uno extremo, & distinctum realiter ab altero, ut per se patet; ergo &c. Unde supposita veritate harum propositionum in divinis: voluntas est intellectus: Intellectus est intelligens; Hæc etiam debet esse vera simpliciter absolute: Voluntas est intelligens; aliter *ly intelligens* deberet arguere aliquod prædicatum identificatum realiter cum intellectu, & distinctum realiter à voluntate.

143. Contra quartò. Tria requiruntur ad denominationem: subjectum capax, & expeditum, forma denominans, & modus habendi: Posito enim Petro capaci & expedito ad denominationem albi, posita albedine, & modo, seu unione albedinis cum Petro nequit Petrus non denominari albus: si autem non denominatur, necesse est, ut aliquod ex illis tribus abstractis deficiat. Modò sic. Vel in rebus non sunt hæc tria abstracta, vel sunt. Si primum; ergo ideo negas denominationem, quia realiter negare potes aliquod abstractum, sive aliquid in abstracto, ut loquamur cum adversariis. Si secundum; ergo non potes negare verè denominationem; adeòque negari verè non potest aliquid quoad denominationem, quin verè possit aliquid in abstracto negari.

SECTIO II.

Ullterior Probatio nostræ Sententiæ.

144. Probatur secundò Conclusio. Omnis contradictio sive affirmatio, & negatio, quæ absque addito limitante talis est, æqualem vim habet ad distinctionem inter extrema virtualiter intrinsecè distincta: atqui aliqua contradictio, sive affirmatio, & negatio, quæ sine addito limitante talis est, arguit distinctionem realem in tertio. Ergo & omnis. Conseq. te-

ner, & min. patet in hac affirmatione, & negatione: Natura identificata cum Paternitate est Filiatio, Paternitas identificata cum natura non est Filiatio. Major verò probatur primò. Quia omnis assensus, & dissensus æqualiter pugnant. Secundò, quia forma absolute, & absque addito limitante verificata, & carentia ejusdem formæ absolute, & absque addito limitante verificata, quæ sunt extrema contradictionis inter perfectiones virtualiter intrinsecè distinctas, æquè se excludunt. Tertio, quia omnis dissimilitudo æqualis arguit æqualem distinctionem realem prædicatorum; ergo potiori jure omnis contradictio, sive vera affirmatio, & negatio absque addito limitante. Videatur Quiros *disp. 33. de Trinitate n. 12.*

Respondent aliqui moderni valde præfidenter, distinctionem realem in tertio non esse valde conformem principiis Fidei, neq; philosophiæ; neque ullo modo inferri ex affirmatione, & negatione propositionum. Ratio eorum est, quia quando datur distinctio virtualis intrinseca inter duas formalitates realiter identificatas, id quod affirmatur de una, non negatur de altera: nam de una affirmatur prædicatum possibile: de altera verò non negatur prædicatum possibile, sed impossibile: Cum autem prædicatum impossibile non sit identificatum cum tertio reali, exinde ratione contradictionis non manent duo extrema realiter distincta identificata cum uno tertio. Exemplum esto in his contradictoriis: Natura divina est Filius, Paternitas non est Filius. Prædicatum namque reale Filiationis affirmatur de natura: at de Paternitate non negatur prædicatum reale Filiationis, sed prædicatum impossibile: negatur enim identitas Filiationis cum Paternitate: Identitas autem Filiationis cum Paternitate non est prædicatum possibile, sed impossibile. Hæc est summa totius doctrinæ. Quomodo autem isti moderni Identitatem concipiant, ego non capio. Imò judico illam eos malè concipere. Quapropter

Contra primò. Hæc Propositio: Paternitas non est Filius, non negat de Paternitate identitatem Filiationis, quæ sit Paternitas: aliter non esset vera, sed falsa: negat autem verè de Paternitate identitatem Filiationis, quæ non est Paternitas: atqui Identitas Filiationis, quæ non est Paternitas, non est impossibilis, sed possibilis, & actualis; ergo &c. Probat. min. Identitas Filiationis, quæ non est Paternitas, est ipsa Filiatio, quæ non est Paternitas: Identitas enim uniuscujusque rei est quidditas ipsius rei, ut notum est non solum Theologis, verum & summulistis: atqui Filiatio, quæ non est Paternitas, non est impossibilis: sed possibilis, & actualis; aliter secunda Trinitatis Persona non esset possibilis, & actualis, sed impossibilis; ergo &c. Contra secundò. Hæc propositio: Paternitas non est Filiatio, non negat de Paternitate identitatem Filiationis, quæ sit Filiatio: aliter non esset vera, sed falsa: negat autem verè de Paternitate identitatem Filiationis, quæ non est Filiatio: atqui Identitas Filiationis, quæ non est Filiatio, non est impossibilis, sed possibilis, & actualis; ergo &c. Probat. min. Identitas Filiationis, quæ non est Filiatio, est ipsa Filiatio, quæ non est Filiatio: Identitas enim uniuscujusque rei est quidditas ipsius rei, ut notum est non solum Theologis, verum & summulistis: atqui Filiatio, quæ non est Filiatio, non est impossibilis: sed possibilis, & actualis; aliter secunda Trinitatis Persona non esset possibilis, & actualis, sed impossibilis; ergo &c.

Patet.